12/11/2020

Храм „Свети Архангели“ в Чирпан отбеляза 160-годишен юбилей

На 8 ноември 2020 г. храм „Св. Архангели“ в Чирпан отбеляза двоен празник: сто и шестдесетия си рожден ден и празника Събор на св. архистратиг Михаил и всички ангелски сили (Архангеловден). Поради карантина на Старозагорската митрополия светата литургия беше отслужена без присъствието на митр. Киприан от чирпанските свещеници иконом Иван Иванов, архиерейски наместник и предстоятел на храма, о. Георги, о. Христо и о. Силвестър заедно с дяконите Божил и Тихон.

Храмът „Св. Архангели“ е построен преди Освобождението само за една година – от 1858 до 1859 г., като строителните дейности са извършвани само през лятното полугодие! За съпоставка: такъв монументален строеж от 500 кв. м. при днешните съвременни технологии и средства се извършва за няколко години! Каква вяра и благодат са имали ония българи-чирпанлии!

Всяко семейство е доставило по двадесет и осем волски коли камъни за строежа и са приютили и са се грижели за храната и ежедневните нужди на двамата братя майстори Манол и Пастол от с. Югово (Асеновградско) и четиридесет души работници.

ОтстраниОсвещаването на църквата става през 1860 г. от гръцкия епископ от Пловдивска епархия. През 1928 г., по време на катастрофалното Чирпанско земетресение, покривът ѝ рухва. През 1931 г. тя е възстановена и обновена с железобетонен трегер под покривната конструкция и отново осветена от Старозагорския митр. Павел.

Храмът „Св. Архангели“ е трикорабна едноконхална базилика. Иконите и стенописите му са изписани отново след земетресението. Те са вдъхновено дело на прочути майстори. Иконостасът на църквата е изработен през 1931 г. от габровския дърворезбар Христо Лулчев (1907 – неизв.), живял по-късно в Стара Загора. Според някои сведения това е единствената негова църковна творба. Изработен с изящно майсторство от липово дърво, той е най-красивият между тези в чирпанските църкви, а богомолци от София са споделяли, че малко подобни иконостаси са виждали и в софийските храмове.

Царските двериУспоредно с изработването на иконостаса през 1930 г. започва и рисуването на иконите, защото те трябва да се впишат между орнаментите на дърворезбата. Те са шедьовър на калоферския иконописец Киро Кънчев (баща на доайена и виртуоза на приложната графика – Стефан Кънчев). Дело на известния художник са и иконите в калоферските и много други храмове в Пловдивско и Старозагорско, в това число и на „Въведение Богородично“ в Стара Загора.

Полагане в гробаСтенописите са най-свежите от тези в чирпанските храмове, защото датират от 1960-1961 г. Зографиите са творения на проф. Димитър Гюдженов (1891-1979), проф. Никола Кожухаров (1892-1971) – участвал в изписването на двадесет и седем храма у нас и Петър Джамджиев (1891-1985). През 1915 г. последните двама са ученици на прочутия художник проф. Иван Мърквичка. Някои от стенописите от високите редове са дело на Невена Кожухарова – съпруга на проф. Никола Кожухаров.

Медальонните стенописи в арките на прозорците са изписани от Петър Джамджиев, който с изключително вдъхновение е предал светостта на образите.

Южният престолЮжният престол на храма е посветен на св. Силвестър, папа

Римски, празнуван на 2 януари. Доскоро беше жива традицията на този ден да се отслужва света литургия с широкото участие на земеделците от Чирпан, чийто покровител е светецът. Има намерения тази традиция да се възстанови, защото хората все по-ясно започват да осъзнават, че всяко духовно или материално благо е пряк резултат от връзката им с Бога.

Параклисът Свети МинаПараклисът „Св. Мина“ се създава през 1980 г., като се отделя предната част от храма до първите колони и така на запад се обособява едно по-малко помещение с олтар и престол, посветен на св. вмчк Мина. В него се провеждат богослуженията през зимния период – от Архангеловден до Благовещение, за да може по-добре да се отоплява.

Иконостасните икони на Господ Иисус Христос и св. Богородица в параклиса са дело на Петър Джамджиев (1980 г.).

хаджи поп Петър АврамовПървите служители в храма са били емблематични възрожденски личности от национален мащаб. Документирано първият свещеник в този храм х. поп Петър Аврамов, свещенодействал от 1858 г. цели петдесет години – до 1908 г., и х. поп Димитър Коларов, ръкоположен през 1867 г., а след Освобождението станал архимандрит Дамаскин. И двамата са били съратници на Левски, основал Чирпанския революционен комитет през 1869 г. Те именно са подвеждали под клетва с Евангелието новите комитетски членове. След Хасковското съзаклятие о. Димитър Коларов е заточен в Диарбекир от 1873 до 1878 г. заедно със Стоян Заимов, Георги Данчов Зографина и Янко Кочев. О. Петър Аврамов е заточен с Българския екзарх Антим I в Ангора (сега Анкара, Турция) през 1877-1878 г.

(На снимката: Х. поп Петър Аврамов на градското тържество по случай петнадесетгодишнината от Освобождението (19 февруари 1893 г.)

В храма са отеквали и стъпките на йеродякон Игнатий – Васил Левски. Със сигурност и тук е пял знаменитото си „Достойно есть“ на Пресвета Богородица на глас втори. Според Българския патриарх Неофит Левски неведнъж се е укривал в манастири и църкви, за да изпее с лирическия си баритон „Херувикото“ или „Достойно есть“, да пренощува в тайно скривалище или да разговаря с комитетски приятели, или да обсъди бъдещи планове, или да прекара в молитвено уединение и да приеме св. Причастие“. Това той винаги го е правел, когато е имал възможност, защото, служейки на Отечеството, никога не се е отказал от свещения си сан. А можем спокойно да кажем, че в Чирпан той се е чувствал като в родното си Карлово – малко са селищата в България, които Левски е посещавал поне десет пъти, както

Чирпан.

Васил ЛевскиДокументирано е, че при многобройните си посещения в Чирпан Левски е отсядал в домовете на о. Петър Аврамов и Георги Данчов – Зографина, домът на когото е срещу църквата. Той рисува и двата най-автентични портрета на Апостола (единият от тях е на снимката), защото единствено той от портретистите го е познавал лично.

Следващите свещеници в храма са: Никола Карев (свещенодействал от 1890 до 1920 г.); ик. Симеон Цвятков Флорински (от 1909 до 1946 г.) – много добър проповедник, автор на известна книга с кратки и силни неделни проповеди; ик. Аспарух Стоянов Стоичков, служил от 1948 до 1954 г., репресиран по време на социализма, известен в Чирпан и в Пловдив. Наскоро беше издадена книга с негови беседи: *С вяра в Бога. Биография и беседи* (Пловдив, 2018 г.). Други свещеници са: Стайко Христов Искрев (1955-1960 г.), Христо Петров Ненков (1960-1970 г.), Петър Запрянов Щерев (1946-1981 г.) и Николай Митев Йовчев (1970-1981 г.).

Обща панихидаПрез 2018 г. о. Иван Иванов отслужва първата обща панихида за покойните служители в храма (на снимката).

От 1981 г. започва служението си свещеноик. Иван Иванов, сегашният архиерейски наместник. Той участва активно в изграждането и обновлението на няколко храма, в това число и на „Свети Дух“ в гробищния парк на Чирпан. От 2018 г. тук служи и прот. Силвестър Иванов.

Неделното училищеОт същата 2018-а година храмът започна да развива и просветна дейност, като откри единственото в Чирпанска духовна околия Неделно училище за младежи и възрастни. Беседите се водят от иподякон Йордан Петков, магистър-богослов.

(На снимката: Откриване на новата 2020-2021 учебна година на Неделното училище с молебен и водосвет от о. Силвестър.)

Неделните училища са важен приоритет за Българската православна църква и нейния глава патр. Неофит при вопиющата бездуховност и липсата на православно вероучение в училищата. Защото те осветляват пътя на хората, търсещи Бога и спасението – най-важната цел на човешкия живот.

Снимки: авторът

— dveri.bg